

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Mateřská škola Průhoníček s.r.o.

Zámek 1

252 43 Průhonice

IČO: 051 64 249

Majitel objektu:

Botanický ústav AV ČR, v.v. i.

Zámek 1

252 43 Průhonice

Zpracovala: Mgr. Olga Brožová

Dokument je účinný ke dni 1.8.2016 následuje po ŠVP z 1.4.2014

Školní vzdělávací program je zpracován na víceleté období (2016 – 2020), s tím, že program je každoročně aktualizován.

Školní vzdělávací program Mateřská škola Průhoníček

(dále MŠ Průhoníček)

Tento program je vypracován na základě školského zákona 561/2004 Sb. Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV). Dokument vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro vzdělávání dětí předškolního věku.

Školní vzdělávací program MŠ Průhoníček je i zpracován dle praktického manuálu „Ekoškoly a lesní mateřské školy“ vydané Ministerstvem životního prostředí. Zahrnuje aplikaci článků z Úmluvy o právech dítěte.

Zásady světové konference UNESCO o vzdělávání deklarují:

„učit se být“

„učit se být spolu“

„učit se poznávat“

„učit se jak se učit“

MŠ Průhoníček je předškolní zařízení blízké přírodě, kde většina aktivit probíhá v přírodním prostředí lesa (Průhonického parku a Botanické zahrady) .

Cílem programu pro děti je prostřednictvím osobních zkušeností a zážitků seznamovat se s přírodními zákony, učit se vzájemné spolupráci, rozvíjet pozorovací schopnosti a poznání. Program je zaměřen na posilování psychické, manuální a tělesné odolnosti dětí. Chceme podporovat kreativitu, sebedůvěru, vytrvalost, schopnost koncentrace, plánování a komunikační schopnosti. V přírodním prostředí rozvíjet fantazii, šikovnost a tvůrčí činnosti. Naučit se zážitky v přírodě prožívat všemi pěti smysly. Pobytem venku posilovat imunitní systém, tím pomáhat k prevenci nemocí. Hlavní důraz je kladen na ochranu přírody.

MOTTO: Květ je pro radost, plod se jí a kořeny se chrání.

Školní vzdělávací program je povinnou součástí dokumentace mateřské školy a je dokumentem veřejným.

Obsah ŠVP

1. Úvod
2. Obecná charakteristika
3. Podmínky vzdělávání
4. Organizace vzdělávání
5. Charakteristika vzdělávacího programu
6. Vzdělávací obsah
7. Evaluační systém

1. ÚVOD

„Předškolní vzdělávání se maximálně přizpůsobuje vývojovým, fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí této věkové skupiny a dbá, aby tato vývojová specifika byla při vzdělávání dětí v plné míře respektována“ RVP PV.

Předškolní vzdělávání v MŠ Průhoníček nabízí přírodní prostředí, které je pro děti podnětné a zajímavé. Je nutné zajistit, aby se dítě cítilo bezpečně, radostně a spokojeně. Přírodní prostředí zajišťuje možnosti projevit se, bavit a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem. Dítě se musí cítit uznávané, úspěšné a přijímané. Při pobytu v přírodě je nutné individuálně přistupovat k potřebám a možnostem jednotlivých dětí. Každému dítěti je potřeba poskytnout pomoc a podporu v míře, kterou potřebuje. Dítě v předškolním věku, by se mělo naučit o pomoc a podporu říci.

Působení pedagogů musí vycházet z pedagogické analýzy – z pozorování, ze zjištění znalostí, zájmů, aktuálního rozvojového stavu a sociální situace dítěte. Důležité je pravidelné sledování rozvojových a vzdělávacích pokroků.

Toto pojetí umožňuje vzdělávat společně v jedné skupině děti různého věku.

Metody a formy práce v MŠ Průhoníček vycházejí z prožitkového a kooperativního učení hrou, jsou založeny na přímých zážitcích, podporují dětskou zvědavost, potřebu objevovat, ovládat další dovednosti a podněcují radost dítěte z učení. Vycházejí ze spontánní aktivity dítěte a ze situačního učení, založeného na vytváření a využívání situací, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky.

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLKY

MŠ Průhoníček je předškolní zařízení s celodenním provozem, které přednostně umísťuje děti zaměstnanců Botanického ústavu a dalších ústavů AV ČR. Využívá ke svým aktivitám v maximální míře prostředí lesa, k celodennímu pobytu venku. Zázemím je nově vybudovaná budova v blízkosti Botanické zahrady v Průhonickém parku. Zázemí je využíváno při nepříznivém počasí, při stravování a k odpolednímu odpočinku.

Vlastníkem budovy a zřizovatelem je Botanický ústav AV ČR, v.v.i.

MŠ Průhoníček se nachází v krásném lesním prostředí v blízkosti louky s přístupovou komunikací od botanické zahrady. V budově je místnost pro stravování, která je zároveň hernou a místnost pro odpočinek. Dále je v budově zázemí pro přípravu jídla, dětské a dospělé sociální zařízení, sprcha, šatna a kancelář.

Výchovnou a vzdělávací činnost zabezpečují tři pedagogové. Skupina dětí je doprovázena vždy dvěma učiteli.

Základem pro pobyt dětí v přírodě je vzájemná důvěra a dobrá komunikace s rodiči a zřizovatelem.

Východiskem pro vzdělávací program je využívání situací, spontánní hra a přímá zkušenost dětí.

MŠ Průhoníček nabízí péči pro děti předškolního věku zpravidla od 3 – 6(7) let (vyjimečně od 2 let věku dítěte). Ve skupině 12 – 20 dětí jsou děti různého věku.

Docházka dětí může být na 3,4 nebo 5 dnů v týdnu s celodenním, nebo polodenním provozem. Provozní doba pondělí – pátek 7,30 - 16,30

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Věcné podmínky: MŠ Průhoníček se nachází v krásném prostředí Průhonického parku. Pobyt v přírodě umožňuje přirozený všestranný rozvoj ve výchově a vzdělávání jedinců předškolního věku a další oblasti vývoje:

- rozmanité pohybové aktivity
- fyzická zdatnost a vytrvalost
- rozvoj hrubé a jemné motoriky
- rozvoj sebevědomí a sebepojetí
- kreativitu a znalost o přírodě a ekologii
- schopnost koncentrace
- komunikační schopnosti a dovednosti
- přípravu na ZŠ
- fantazie
- hra
- posilování imunitního systému

Zázemí MŠ Průhoníčku je dostatečné, vybavené dětským nábytkem, pitnou vodou, sociálním zařízením (3x dětská toaleta a umyvadla, sprcha, WC pro dospělé, výlevka), které vyhovuje provozu při nepříznivém počasí, při jídle a odpočinku. Dostatečně je vybavená kuchyňka (lednice, myčka nádobí, varná plotýnka skříňky na nádobí, dřez a umyvadlo) na přípravu dovezených obědů a svačin. Herna je vybavena hračkami, pomůckami, alternativními přírodními materiály, výtvarným materiálem, pracovním náčiním v dostatečném množství. Všechny pomůcky jsou umístěny, tak aby si je děti mohly samostatně brát a uklízet, jsou stanovena pravidla pro jejich využívání.

Životaspráva

Dětem je podávána plnohodnotná a vyvážená strava. Obědy a svačiny jsou dováženy firmou Ertus s akreditací MŠMT. Mezi podáváním jídla jsou dodržovány vhodné intervaly, je zajištěn pitný režim.

Děti jsou každodenně většinu provozu v přírodě, mají dostatek volného pohybu a vhodné oblečení na základě počasí.

Psychosociální podmínky

Děti i dospělí se cítí v MŠ Průhoníčku dobře, spokojeně a bezpečně.

K tomu napomáhá dodržování bezpečnostních pravidel:

- Zůstat na dohled či doslech pedagogického doprovodu
- Je-li dítě voláno jménem vždy odpoví
- Na cestě lesem čekat vždy na domluveném místě
- Pracovat s ostrými nástroji vždy vsedě a pod dohledem dospělého
- V lese nenechávat odpadky
- Nelézt na stohy s dřívím
- Větve nenesit ve výšce očí ostatních
- Bez dovolení nejíst nic nalezeného v lese
- Nalezených hub se nedotýkat rukou, pouze klacíkem
- Potřebu vykonávat na místě po dohodě s pedagogem
- Neodcházet s lidmi, které v lese potkáte (ani se známými)

Vybavení a oblečení

Do přírody vycházejí učitelé vždy s batohem na zádech, ve kterém je základní vybavení:

- Mobilní telefon – seznam kontaktů na rodiče
- Lékárnička
- Plachta proti dešti, velká karimatka, deka (pro rychlé zahřátí)
- Igelitové sáčky, vlhčené ubrousky, papírové kapesníky
- Univerzální náhradní oblečení

Děti si v batůžcích nosí obvykle svačinu, pití, pláštěnku, papírové kapesníky, v zimě náhradní rukavice.

Důraz je kladen na oblečení dítěte. Během celého roku je uplatňováno tzv. "cibulové oblečení".

V zimě spodní funkční (termo) prádlo, následují podle potřeby 1-3 vrstvy hřejivého a zároveň izolujícího oblečení. Svrchní kalhoty vodotěsné, boty nepromokavé, čepice a šála. V letním období opět cibulové vrstvení (více tenkých vrstev) Děti by měly mít v lese vždy dlouhé rukávy a nohavice a pokrývku hlavy.

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Děti se schází od 7,30 do 8,30 ve třídě, nebo na zahradě. Ve skupině, nebo individuálně pracují podle školního plánu. V 9 hod. je podávána svačina. Po té odchází na vycházku. Organizace pobytu v přírodě je dostatečně pružná, odvíjí se od aktuálního počasí, individuálních možností dětí a jejich potřeb. Dbá se na střídání spontánních a řízených činností. Děti mají dostatek prostoru a času na spontánní hru, jsou podněcovány k vlastní aktivitě, experimentování. Jsou vytvářeny podmínky pro dostatek pohybových aktivit, ale i možnosti odpočinku a klidu.

Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuální adaptační režim. Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání. Při realizaci plánovaných činností mají připravený program a pomůcky.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Vzdělávací cíle:

Formulované jako záměry

Rámcové cíle:

- Rozvíjení dítěte
- Jeho učení a poznávání
- Osvojení hodnot
- Získání osobních postojů
(Univerzální záměry předškolního vzdělávání)

Dílčí cíle v v oblastech:

- Biologické
- Psychologické
- Interpersonální
- Sociálně- kulturní
- Environmentální

Formulované jako výstupy

Klíčové kompetence:

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence činností a občanské

Rámcové cíle předškolního vzdělávání

Rozvíjení dítěte a jeho učení a poznávání

- Podporovat tělesný rozvoj, rozvoj hrubé a jemné motoriky při pobytu v lesním prostředí, cvičení rovnováhy, běhu, lezení, klouzání, hra s přírodním materiálem. Podpora zdraví – rozvoj dýchacího a oběhového systému,

prevence obezity, posilování imunitního systému, prevence nemocí, rozpoznat a respektovat hranice své fyzické zdatnosti, rozvíjet znalosti o svém těle.

- Systematicky rozvíjet řeč, motivovat dítě k aktivnímu poznávání všemi smysly, učit se celostně – všemi rovinami vnímání, podpořit smyslové vnímání přímou zkušeností, povzbuzovat chuť k učení, zájem poznávat nové, objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům v přírodě. Zažít a poznat rostliny a živočichy v jejich původním životním prostředí, poznat různé přírodní ekosystémy. Rozvíjet prostorovou orientaci, podporovat stále dokonalejší chápání okolního světa.
- Rozvíjet schopnost přemýšlet, rozhodovat se, nést zodpovědnost, rozvíjet kreativitu a fantazii při využití rozmanitých přírodních prvků. Nechat se inspirovat přírodou, poznávat její zákonitosti vývoje, pohybu a proměn, prožít rytmus změn ročních období a přírodních jevů, rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobit se reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi. Seznámit se s místem.

Osvojování si základů hodnot, na nichž je založená naše společnost

- Poskytovat dítěti možnost poznávat hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, stejná hodnota a rovnost všech lidí, soucítění a solidarita se slabými a ohroženými. Vážít si přírody, chovat se ohleduplně ke všemu živému, ochraňovat přírodu.
- Při pobytu v přírodě vzniká celá řada situací vyžadující spolupráci, vzájemnou pomoc, řešení konfliktu dohodou, respekt k druhému, rozpoznání pocitů svých i pocitů druhého a dodržování dalších dohodnutých pravidel.
- V rozsahu dětských možností přispívat k předání našeho kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic a jazyka. Poznávat různost jiných kulturních komunit, vnímat jejich rozdílné hodnoty a kulturu.

Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

- Rozvíjet poznávání sebe sama – poznat své tělesné hranice, poznat své pocity (pocit chladu, tepla) a své potřeby (jídla, odpočinku) Vést děti k sebeobsluze v oblékání, při jídle, úklidu.

- Rozvíjet sebevědomí a zdravou sebedůvěru – v lesním prostředí jsou rozmanité podněty k aktivitám s různým stupněm obtížnosti, to umožňuje rozvíjet postupně své schopnosti. Při nevytváření soutěživého prostředí se každé dítě v lese cítí dobře, zvládá vše na své úrovni.
- vést děti k zájmu podílet se na společném životě a činnostech, učit se spolupracovat, spolupodílet, akceptovat a tolerovat druhé.
- vést děti k poznání, že může své situace ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však za to jak se rozhodne a co udělá nese zodpovědnost.

Dílčí cíle - vzdělávací oblasti

Biologické - Dítě a jeho tělo

Psychologické – Dítě a jeho psychika

Interpersonální – Dítě a ten druhý

Sociálně kulturní – Dítě a společnost

Environmentální – Dítě a svět

Klíčové kompetence

V předškolním věku dítěte jsou vytvářeny základy klíčových kompetencí. U dítěte ukončující předškolní vzdělávání se předpokládá, že mohou být dosažitelné klíčové kompetence na následující úrovni:

Kompetence k učení.

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, experimentuje, všímá si souvislostí užívá jednoduché pojmy a symboly
- získané zkušenosti uplatňuje v praxi a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, raduje se z učení
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvíjí úsilí, soustředění, dokončuje práci, postupuje podle instrukcí a pokynů
- odhaduje své síly hodnotí svoje pokroky, oceňuje výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění a problémů v okolí, je pro něj důležitá pozitivní odezva za aktivní zájem
- řeší problémy na které stačí, náročnější s pomocí a oporou dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, vymýšlí nová řešení
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- vnímá, že včasné a uvážlivé řešení problémů vede k cíli, že svou aktivitou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud je oceněn za snahu.

Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, vyjadřuje své myšlenky prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje slovní zásobu a aktivně ji používá
- dovede využít informativní prostředky (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální techniku, telefon atd.)
- má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Sociální a personální kompetence

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej, uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- při setkání s cizími lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně
- projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomáhá slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu, lhostejnost a dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte

Činnostní a občanské kompetence

-svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat a vyhodnocovat, dokáže rozpoznat své silné a slabé stránky

-odhaduje rizika svého jednání, umí jít za svým záměrem, ale také se dokáže přizpůsobovat daným okolnostem

-má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, spoluvytváří pravidla společného soužití se svými vrstevníky, uvědomuje si svá práva i práva druhých

-dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH – integrované bloky

ZÁŘÍ

- Seznámení s kamarády, s prostředím lesa
  - hra na poštu poznej svojí značku, svoje jméno a značku a jméno kamaráda
  - pravidla pobytu v lese
- Podzimní úroda
  - zelenina, ochutnávka, vaření zeleninové polévky
  - ovoce, rozeznat hmatem, čichem chutí , ovocné mlsání ovocný salát
  - ovoce výrobky z papíru, obtisky, mozaika, vitráž
  - hádanky a básně s podzimní tematikou
- Historie naší země
  - den české státnosti
  - kde je Česká republika, česká vlajka, hra modrá, bílá, červená,
  - poslech české hymny
  - hlavní město, historická Praha, výlet na Vyšehrad, stavba domů z krabic

ŘÍJEN

- Kouzelné barvy podzimu
  - listové koláže
  - podzimní herbáře
- Makový a kaštanový ráj
  - výrobky z kaštanů
  - výrobky z makovic
  - vaření -nudle s mákem

- Tajemství lidského těla – co nám tělo říká
  - vývoj od narození do stáří
  - ochrana těla
  - světlo a tma v emocích
- Svátek všech svatých
  - vyprávění o životě a smrti - vzpomínka na zesnulé, zemřelá zvířata

LISTOPAD

- Příprava přírody na zimu, kam se schovají zvířátka
  - práce s encyklopedií – co předchází zazimování
- Zpracování přírodního materiálu
  - korále a závěsy z přírodního materiálu
  - bramborové a cibulové a dýňové kouzlení

Legenda o sv. Martinovi

  - poslech a dramtizace příběhu sv. Martina
  - kolektivní práce svatomartinská hostina
- Počasí- vítr déšť jak vznikají, jak se chráníme
  - Pohádky, básně a hádanky s tématem podzimní počasí
- Drakiáda
  - výroba draka, drak z listí, girlandy z listí

PROSINEC

- Adventní čas
  - vánoční příběh
  - charakteristika a pranostiky, pohádky, básně a koledy
- Čertovské varování,
  - dárky k Mikuláši
- Vánoce – zimní slunovrat,
- výzdoba a výroba vánočních dárků ozdob a přání

LEDEN

- Vánoce a přání do Nového roku
  - vyprávění o vánočních zážitcích, co jsem dostal pod stromeček
- Tři králové

- pověry a obyčeje , sounáležitost s ostatními, charita
- Voda a její důležitost - sníh, led, pára
  - pokusy s vodou
  - ledové lampy
  - malování ,a vystřihování sněhových vloček, sněhuláků
  - stopy ve sněhu
  - malování do sněhu

ÚNOR

- Masopust (maso- pust)
  - výroba masek – karneval
- lidové zvyky a tradiční řemesla
- Jídlo – co rádi jíme
- co je zdravé pro tělo
- poznávat různé potraviny
- smažení koblih
- Zimní sporty – zimní radovánky
  - Malování zimního prostředí a zimních sportů
- Jak se žije zvířátkům v zimě
  - potrava pro zvířátka doplňování potravy do krmítek
- Valentýn
  - povídání o lásce a přátelství

BŘEZEN

- Co přináší jaro
- – jarní rovnodennost
- naše Země a slunce a ostatní planety, vesmírný program
- cyklus střídání
- Výroba a vynášení Morany
- Velikonoce – probouzející se příroda, narození mláďat, velikonoční zvyky a vajíčková pomazánka

DUBEN

- Rostliny – co potřebují k životu, jak se o ně staráme
- Jaro ukaž se – všímám si změn

- Výroba čarodějnic – pálení
- Lesní víly a skřítkové
- Kopřivová polévka

KVĚTEN

- Kvetoucí rostliny, hmyz
  - pozorování poznávání , co potřebují k životu
  - vytváření herbářů
  - vytvoření domku pro hmyz
- Moje rodina, jak jsem se narodil a rostl. Moje maminka
  - mám rád rodiče, sourozence, sám sebe
  - co mám rád na svém kamarádovi
- Můj domov, moje zem, moje zeměkoule, kdo tu žije

ČERVEN

- Mezinárodní den dětí
  - rozdíl mezi dětmi a dospělými
  - děti na světě stejné i rozdílné
  - úmluva o právech dítěte
  - záabavné dopoledne, hledání pokladu plnění úkolů
- Barvy léta –plody léta,letní radovánky
  - výlety
  - hra s vodou koupání, sprchování
  - zjišťování objemu nádob
  - vytváření potůčků, přehrad
- Letní slavnosti, loučení se školním rokem
  - jahůdkové slavnosti

7. EVALUAČNÍ SYSTÉM

Hodnocení naplňování konkretizovaných očekávaných výstupů RVP PV programu.

- Pravidelné rozhovory s pedagogy. Diskuze o metodách, výměna názorů, nápadů, vyjasnění stanovisek, hledání kompromisů při řešení problémů,

- Rozhovory s rodiči - oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění a ochota spolupracovat
- Sledování a vyhodnocování individuálního rozvoje a učebních pokroků každého dítěte (písemné informace o dítěti jsou důvěrné a přístupné pouze pedagogům).
- Příprava předškoláků pracovní listy, rozhovory s rodiči.
- Kontrola povinné dokumentace – docházka, denní zápisy o činnostech, písemné informace o dítěti, hodnocení dětí, pracovní doba).

Mgr. Olga Brožová